

Fekete Balázs

Arcél rovatunk rendhagyó interjúval jelentkezik. A beszélgetés aktualitását és apropóját a Magyar Tudományos Akadémián október 29-én meg szervezett „Tenyésztés-szervezés Magyarországon: múltunk és jövőnk” című tanácskozás adja. A rendezvény témája nemcsak azért időszerű, mert a legtöbb tenyésztőegyesület idén ünnepli megalakulásának 25. évfordulóját, hanem azért is, mert 2014-ben lezárul egy korszak és 2015-től új támogatási időszak veszi kezdetét. A múlt és a jövő értékelésére a MÁSz elnökét, Fekete Balázst kértük meg.

vásokra. Fontosnak tartjuk elmondani, hogy a támogatások szükségesegek, mert a piaci versenytársaink is megkapják azokat és azért, hogy az élelmiszerek fogyasztói ára elfogadható szinten maradjon. A tenyésztők számára azonban legalább ilyen fontos a termelés közgazdasági feltételeinek szabályozása, a feketegazdaság visszaszorítása, a normális mértékű

Komoly tradíciója van a tenyésztésnek Magyarországon. Ön ezt az örökséget hogyan értékeli?

A pásztorkodó, nomád őseink állatszeretete, tenyésztési tudása, több ezer év alatt olyan mélyen rögzült génjeinkben, hogy a történelem számtalan népet-, és állatállományt romboló fordulója után is mindig meg tudtunk újulni, és még a XXI. század elején is jelentős azok száma, akik e szép hivatásból szeretnének megélni. Magyarország az elsők között volt, ahol a tudatos és szervezett állatnemesítés megkezdődött. A Mezőhegyesi Ménes alapításától eltelt 230 év több szakaszra osztható. Az első időszakból kiemelkedik gróf Széchenyi István, akinek kezdeményezésére 1830-ban megalakult az Állattenyésztők Társasága, majd az Országos Magyar Gazdasági Egylet, végül 1885-ben megkezdte munkáját az Országos Törzskönyvelő Bizottság. Tenyésztés-szervezésünk a XX. század első felében világszínvonalú volt. Az 1948-tól 1989-ig tartó harmadik szakasz alatt a központi állami irányítás volt a meghatározó, ennek ellenére a hetvenes-nyolcvanas években újra világszínvonalú fejlődés következett be. A rendszerváltás után gyorsan megindult a tenyésztés-szervezés társadalmasítása, 1994-ig sorra alakultak a fajtatenyésztő szervezetek. Fontos kiemelni a Mezőgazdasági Minősítő Intézet, illetve a főhatóság lelkes és elszánt szakembereinek, politikától független, több évtizedes kohéziós munkáját. Az újkori tenyésztés-szervezési rendszer az ezredfordulóra kialakult, ám nem tudott megerősödni, ill. nemzetközi összehasonlításban versenyképessé válni. Az ezredforduló első évtizedében tovább nőtt a különbség a sikeresebb és a kevésbé sikeres tenyésztő szervezetek között. Ez a sokszínűség nem róható kizárólag a vezetők terhére, sőt – a sokszor társadalmi munkában végzett tevékenységükért – köszönettel tartozunk nekik.

Milyen kihívások előtt áll a tenyésztés-szervezés hazánkban?

Már csak az utánunk jövő generációkkal szemben is kötelességünk, hogy választ találjunk az előttünk álló kihí-

ÁFA bevezetése, a pályázatok-, és minden ügyintézés adminisztrációs terheinek csökkentése. Többet kell tenni járványügyi helyzetünk javítása érdekében, életet kell lehelni a „leült” mentesítési programokba, illetve újakat kell elindítani. Szembe kell nézni a globalizációs folyamatokkal is. A földrészekén átívelve működő, rendkívül tökeerős tenyésztő vállalkozásokkal egyesületeink csak úgy tudják tartani a lépést, ha egy támogató jogszabályi és szakpolitikai környezetben szakmailag és anyagilag is megerősödnek. Az EU Bizottságában ismét napirenden van a tenyésztés európai szintű liberalizálása, ami a lehetőségeken túl megannyi veszélyt rejt magában. Több évtizede alkalmazzuk a BLUP módszert, de a legjobbak által használt genom-szelekciós eljárás alkalmazásához meg kell erősítenünk az oktatási és kutatási hátterünket.

Mi a helyzet a fajták megőrzésével, illetve piaci igényekhez igazításával?

A világ élelmiszertermelésére jellemző koncentrációs folyamatok alól nem igen tudjuk magunkat kivonni. El kell fogadnunk, hogy a magyar állattenyésztésben egyaránt szükség van a kis-, a közepes-, és a nagygazdaságokra. A leghatékonyabb élelmiszertermelésben – ami nem egyenlő az olcsó tömegáru előállításával – egyre kevesebb, de egyre intenzívebben tartott fajta és hibrid vesz részt. Tudomásul kell vennünk, hogy a hazai állatlétszám adta korlátok között minél több fajtát tenyésztünk, annál kisebb lesz a genetikai előrehaladás. A hazai élelmiszert Nemzeti Tenyésztési Programok keretében, itthon kell előállítanunk, és jó marketinggel meggyőzni a fogyasztókat a különleges minőségű magyar termékek vásárlásáról. Elfogadhatatlan, hogy alapvető élelmiszerekből nettó importőrök legyünk. Különösen vigyáznunk kell a hagyományos fajtaink eredeti tenyésztési elvek szerinti megtartására, valamennyinek meg kell találnunk a mai kornak megfelelő hasznosítást.

Wagenhoffer Zsombor